

Степанович е юнак, не позволява да плюят в боршаму.

Да имах неговия характер.

Когато синът ми се роди, се зарадвах, че ще имам подкрепа. Че ще възпитам мой съмишленик. Че заедно ще въстанем срещу семейния матриархат. В края на краищата така и стана. Дори повече – синът ми надмина всичките ми очаквания. Не се съобразява с никого, не признава авторитети и не се страхува от наказания.

Като цяло, Степанович е нормален хлапак. Както всичките деца на неговата възраст. И в майка си се гушка, и от бащините си ръце не слиза. Дълго време, когато го питаха кого обича повече, баща си или майка си, той отговаряше: „Татко“. Страшно много се радвах на това и се чувствах на върха на блаженството, а Лариса ревнуваше и се сърдеше. След това Степанович поотрасна, стана по-хитър и започна да казва: „И двамата“. Обаче ни обича, когато е добър.

Ако Степанович беше механизъм, то за него би могло да се каже, че работи в два режима: „добър“ и „неконтролируем“.

Когато Степанович е „добър“, това не означава, че не прави бели. Просто в този режим реагира адекватно на забележките и наказанията. За което и да е негово провинение може да го напляскаш или да му се нака-

раш и да го пратиш в ъгъла, а той ще плаче, мрънка и ще моли да се махне оттам...

С „неконтролируемия“ Степанович е по-добре да не се срещаш. Спомням си, че през миналата година изпаднах в конфузна ситуация с него. През почивните дни заминахме за езерото Свитяз. Чудесно време, прекрасна почивка... Лариса бе отишла някъде, струва ми се: за сладолед, а ние със Степанович играехме край водата. И да го бях плеснал по дупето или да му се бях скарал, съвсем не – просто казах нещо... Как само се разбесня, как започна да ме псува! А в псувните му има толкова много стажи – дори в Луцк не строят толкова високи сгради. Откъде ги бе научил?! Аз нито пред деца, нито пред жени си позволявам подобно нещо. Дори и по време на сблъсъците с Лариса, колкото и да си го търсеше тя, не прибягвах до тези популярни изрази. А Степанович такива бисери ръси, че чудом се чудиш. Отначало се опитвах да го успокоя, но постигнах само обратния резултат. И сега ми прилошава, само като си спомня. Това беше на плажа, толкова много народ, че не можеш да се провреш, а аз веднага се озовах в центъра на вниманието. Бях готов да се продъня вдън земя, но понеже земята не ме приемаше, ми се наложи да вляза във водата. И щом само отплавах по-далече от брега, Степанович се усмири. След десетина минути опитах да акостирам – и нов поток от псувни. Наложил ми се да се мотая и кисна във водата, докато чедото ми се успокои. А основното бе, че и Лариса, за да не се излага, не бързаше да признае детето си. Сладоледът се топеше в ръцете ѝ, но тя не рискува да излезе на сцената.

Разбира се, че Лариса не се сдържа и разказа тази (както им се стори тогава, смешна) случка на приятел-

ките си. Може би и досега щяха да ми се присмиват, ако на рождения ден на Лариса сцената не се беше повторила. Този път обаче Степанович се обърна с послание към цялата компания. И понеже сред гостите беше началникът на Лариса, върху когото лично се стовариха няколко панела от сгурия на Степанович, то жена ми реши да прекъсне това безобразие. Изясни се, че с бой няма да се реши проблемът. Само воят се усили. Сякаш зъл дух се бе вселил в детето. Всичко приключи с истерията на Лариса и с недоволството на гостите, на които им се наложи да се разотидат, трезвени, по домовете си.

А още на следващия ден след този грандиозен скандал Лариса реши да прати Степанович за превъзпитание при майка си, подкрепяйки решението си с консултация при психиатър (Лина я посъветва) и с мосто съгласие.

Ох, как не ми се искаше да хвърлям сина си под колелата на Студебейкър!

Какво обаче можех да им противопоставя?!

На практика съгласието ми бе само формалност, която изискваха от мене. В душата си протестирах и ме мъчеше съвестта.

Зина Федотивна не си отказа удоволствието да се поразходи върху мене.

– Някакъв сополанко не можете да удържите в ръцете си. Бащата за какво е?

Тъщата ме „бодеше“ за това, че Степанович приличал на майка ми, защото, видите ли, тя била психично болна. Майка ми пък въобще ме цапардоса като с чук по главата, казвайки, че няма никакво отношение към този изрод, защото Лариса го е родила извън брака ни...

Признавам си, че понякога и в моята душа се про-

крадва съмнението, че синът ми не прилича кой знае колко на мене. От друга страна, въобще не ми е нужно да е мое копие, защото нито във външността ми, нито в характера ми има нещо, което бих могъл да дам на сина си така, че да му помогне в живота. Затова няма за какво да роптая. Нима не бях мечтал за такъв син? Нима не бях искал да съм такъв като малък? И ето че когато природата ми подари въплъщението на тази мечта, аз се усъмних дали е възможно това. Усъмних се в себе си: „Мога ли да съм баща на *такъв* син?“ За щастие, пристъпите ми на самокритичност не се случват толкова често, а и не продължават дълго.

Оставил сина си в ръцете на тъщата ми, цели две седмици се чувствах като предател, представяйки си на какви мъчения го подлага тази злобна женичка. И когато стана ясно, че през тези две седмици тъщата ми е отслабнала със седем килограма, а синът ми не се е подчинил на врага, сърцето ми се зарадва, а душата ми се успокои. Само че си мисля, че тези победи струват много на сина ми в тази отчаяна битка, защото, както ми се струва, той така и не е простил на нас, своите родители, отлъчването от дома им и заточението му на село, на каторга при баба му. Той ни обичаше, но не виждаше съюзници в нас. И когато някой селски чичко или лелка го питали: „Ти чий си?“, Степанович отговарял: „На себе си“.

Лариса разказваше с неприкрита обида това на приятелките си.

– На кого се е метнал, такава свиня!?

Не се съдържам да не се намеся:

– И кой, според тебе, е виновен?